

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke II

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 387.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670057338144/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Fortale.

I det jeg herved overantvorder mine Læsere andet Bind af Dannevirke, kunde der være Adskilligt, jeg ønskede at sige dem, og deriblandt var jo ustridig det Vigtigste, hvad Feilagtigt der har indsneget sig; men da jeg Intet veed, som strider imod Sandhed, og Tiden er mig knap, troer jeg at kunne spare en Umage, som Andre vel engang paatage sig.

Kjært er og maa det være mig, at Tidsskriftet, under dette Binds Løb, har vundet flere Kiøbere, thi da Mode og Døgnsmag ikke her fralokker nogen sine Penge, tør jeg haabe, at Kiøberne tillige ere Læsere, og naftet det ikke maa være mig kiært, at man i Norge slet ikke vil have med Dannevirke at giøre, er og bør det dog være mig inderlig kiært, at man ikke i Dannemark er ligedan sindet. I Forbigaaende være det sagt, at jeg vel paa en Maade kan have fortjent den umaadelige Haan, man i Norge udgyder over mit Navn, hvor selv Falsen slaaer det paa Kagen ved Siden af den Nidings, der bagvaskede Dannemark¹, fortjent den nemiig ved min alt for tidlige og høirøstede Lovsang over Norges Aand, mit alt for lyse Haab om dens Bedrifter. Imidlertid, det maa ikke fortryde mig, paa denne Maade at have forøget Dannemarks politiske Forbrydelser imod Norge, snarere skulde det fortryde mig, derved at have nedsat mit Fædreland; men sandt at sige, er det først i den sidste Tid, jeg har lært at adskille Norge fra mit Fædreland, og at jeg troede, der var mere af Fædrenes gode Aand i Norge end i Dannemark, var en Vildfarelse, jeg delte med de bedste Danske, og som i det Ringeste ikke udsprang af Forgøvelse i sit Eget. At jeg ikke, selv i min høieste Begeistring for Norge, undlod at advare mod Storagtigheden paa Fjeldet, der blæste ad Marken, det skal være min Forbrydelse, men det er mit Forsvar, thi det beviser, at jeg vilde baade Dannemark og Norge vel. At jeg endnu har netop det samme store Haab om Norge, som forlump, og seer kun dets Opfyldelse udsat, det stadfæster den gamle Erfaring, at man i Skoven er ikke nær saa udsat for at dreies af Vinden som paa Fjeldet; men at Haabet aldrig opfyldes, dersom Norge ikke lærer at takke Gud for Calmar-

¹ Præsten N. Wergeland udgav i 1818: »Beretning om Danmarks politiske Forbrydelser mod Norge». Om dette ubillige Skrift findes der en sving Fennefejde. bl. a. i »Det norske Nationalblad», hvorefter det, ogsaa fra Wergelands Modstandere, faaet adskillige Sidobag til Grundtvig.

Danne-Virke II

Unionen og finde, ikke min Advarsel for stræng, men mit Haab for blomstrende, det kan jeg ikke undlade at gientage, og Beviset er jo overflødig, da det kun er i christen Jord, mit Haab kan blomstre.

I det jeg nu saaledes gaar Nationalbladet og andet Ukrud forbi, vender jeg mig igien til Dannevirke, og skulde jeg fortryde Noget af, hvad dette indeholder, maatte det vel være Rimbrevet¹, som maaskee har skaffet det et Par Kiøbere, men mig adskillige Ubehageligheder, blandt hvilke den Erfaring ikke er den ringeste, at jeg har mærket, der vil meget til at blive ret forstaaet i Dannemark. Saavidt jeg nemlig har kunnet spore, meende de fleste Læsere, ligesom han, der vilde lære mig at læse, at min Hensigt med det Hele var at gøre Nar ad en ubetydelig Bog og skielde dens Forfatter ud, da jeg derimod meende, ret klart at have lagt min Hensigt for Dagen, den nemlig: paa den ene Side at stille Døgnets hele Julespøg og samtlige Nyaarsløser i det for-tjente Lys, og paa den anden Side minde om, at det attende Aar-hundrede selv plantede det Juletræ, som nu i det niltende bærer sine følgende Frugter, og vil bære dem endnu langt beedskere, dersom det ikke med Rod oprykkes, dersom ikke en alvorlig Tænkemaade og Opdragelse, grundig Videnskabelighed, og kort sagt, dersom ikke sand og levende Christendom vender tilbage. Ulyst til at høre og betænke denne Sandhed maa ustridig have bidraget meest til denne underlige Misforstand, og det gjør mig ondt, ligesom jeg heller ikke veed, hvorledes man skal skrive fyndig poetisk Satire efter Tidens Tarv, naar man ikke kan tale poetisk, uden at misforstaaes prosaisk, og dog har særdeles Af-skye for i litteraire Handeler at tage mindste Hensyn paa Perso-ner, uden forsaavidt de føres i Pennen. Det forunderligste er, at man, paa samme Tid, som man opløfter Holbergs Satire til Skyerne, teer sig saa pæn og sippet; men det maa da komme af, at man enten roser, hvad man ikke kiender, eller mener, det kunde være godt nok til Fædrene at faae det drøit, men med Børnene maa man fare læmpelig, i hvad de saa gjør, netop den samme Grundsætning, hvormed man har forfuset Moral, Pæ-dagogik og dem, hvis Unoder man nu sukker over.

Man seer let heraf, at jeg kunde fristes til at fortryde alt, hvad jeg har skrevet, og beslutte, indtil videre, ikke at sætte Pen til Papir for et Publikum, som det synes, jeg i det mindste ikke er skabt for, og det er sandt, aldrig fristedes jeg meer til at henlægge Pennen, end i den sidste Tid; men naar jeg halv mismodig

¹ Et Jugemaal, der fremkaldte J. L. Heibergs Ny A-B-C-Bog for den unge Grundtvig.